

Verslag van de CE-bespreking Geschiedenis VWO

Algemene opmerkingen t.a.v. Examen VWO geschiedenis 2021 tijdvak 1 [dinsdag 18 mei 2021]	
Lengte	Lengte van het CE was prima. Er kwamen toch veel leerlingen in tijdnoed
Niveau	De vragen worden gekenmerkt als 'te doen'. Niveau was prima.
Spreiding	De spreiding wordt als goed ervaren. Het aantal vragen over de context van de Verlichting was minder dat de andere contexten
Formulering vragen	In verhouding tot HAVO wordt het VWO ervaren als minder ingewikkelde vraagstukken.
Geschiktheid bronnen	Beeldbronnen worden als eenduidiger gezien dan in voorgaande jaren. Bronnen worden als helder en positief bestempeld. Qua lengte van de bronnen en verdeling beeld-/tekstbron was prima.
Gebruik van de bronnen	Veel vragen met betrekking tot bronnen is gericht op tekstverklaring
Corrigeerbaarheid	Opvallend dat bij veel antwoorden in het cv 'opmerkingen' worden opgenomen.

Verslag van de CE bespreking Geschiedenis VWO op 21 mei 2021

Notulist: Geert van Besouw

Opmerkingen per vraag		
Nr. & score	<p>Analyse van het correctieprobleem: Wat is het probleem met deze vraag en welk correctieadvies kan dit probleem oplossen?</p> <p>Mogelijke problemen: 1. redactie v.d. vraag onduidelijk (RV) / 2. redactie v.h. CV onduidelijk RC) /</p>	<p>Verduidelijkingen op het CV</p> <p>- Bij 'kern van een juist antwoord': het antwoord moet in de kern overeenkomen met het CV. <u>Wat is de kern?</u></p>

	3. Interpretatie v.d. bron discutabel (IB) /4. punten-verdeling lastig (PV) / 5. vraag en antwoord sporen niet (VASN) / 6. ander probleem	- Bij 'voorbeeld van een juist antwoord': er zijn ook <u>andere juiste antwoorden</u> denkbaar. Welke bijvoorbeeld?
	Benoem eerst het probleem dat de vraag oplevert.	Formuleer daarna een correctieadvies
1	De kade in Rio (6) en grachtengordel (3) zijn moeilijk te onderscheiden. Slavenhandel kan in 16de, 17de en 18de eeuw geplaatst worden.	Het probleem is gedeeld met het CVTE, tot dan geldt: het CV volgen.
2		Bij 1: Ook KA confrontatie kan juist zijn indien de toelichting overeenkomt met het CV. Bij 3: KA hernieuwde wetenschappelijke belangstelling, met goede uitleg is ook juist.
3	Bij 1: Leerlingen gaan veel meer in op de algehele betrouwbaarheid van de brief: primaire bron, machtsrelatie. De vraagstelling is daarmee verwarrend. Bij 2: Er zijn geen knelpunten bij de vraagstelling.	Bij 1: Als leerling ingaat op de relatie Plinius en Trajanus en de betrouwbaarheid van de inhoud van de bron (indien juist geredeneerd) kan 1 punt scoren. Als een leerling ingaat op het feit dat het een primaire bron is, dat hij aanwezig was, scoort geen punt. Er moet een bronelement gekoppeld worden aan een redenering.
4	De nadruk in de vraagstelling ligt op de 'noodzaak'.	Alleen 'belasting' is goed, maar als leerlingen het over geld innen hebben, is het fout. Bij het politieke deel moet er in het antwoord inzicht gegeven worden in feodale verhoudingen. 'zichtbaarheid' kan mits het

		politiek wordt uitgelegd door in te gaan op de verhouding heer-leenman.
5	Veel leerlingen noemen alleen de oorzaak van het probleem maar niet de volgende stap.	CV volgen. De informatie boven de vraag wordt vaak niet zo goed gebruikt in combinatie met de bron.
6	Er wordt niet gesteld waaraan je continuïteit en verandering moet relateren.	In het antwoord moet op de (specerijen) handel ingegaan worden. Het moet niet over geweld of slavernij gaan.
7	Kun je beide onderdelen met dezelfde verwijzing toelichten? Kun je ook beargumenteren dat het hier om een spontane opstand gaat?	Indien er goed geredeneerd wordt, kan het mogelijk zijn dat er twee keer dezelfde verwijzing wordt gebruikt. Nee, in het licht van de hele bron moet je er van uit gaan dat het een geplande opstand is.
8		Aanvulling/aanpassing op CV: Als een leerling een verkeerde tactiek heeft gekozen, kunnen er nog wel punten worden gegeven aan het vervolg Bij 1: Tactiek: alleen het gedeelte van onder water zetten van het land. Alles vanaf 'waardoor' tussen haakjes. Leiden kan niet onder water worden gezet. Het gaat om het gebruik van water als tactisch middel Bij 2: Er zou dan ook goed gerekend moeten worden dat de geuzen over het water de stad kunnen komen bevrijden en dat de Spaanse soldaat op het punt staat aan te vallen. Die soldaat wordt tegengehouden door het water. In het antwoord moet wel meegenomen zijn dat Neptunus, als zeegod, dit doet.

9	<p>Bij 2: Op het CV 'militaire' tussen haakjes: het gaat om steun in het algemeen.</p>	<p>Bij 1: Vorst mag ook omschreven worden als 'leider'.</p> <p>Als een leerling redeneert vanuit de Val van Antwerpen kunnen geen scorepunten worden toegekend.</p> <p>Financiële steun kan ook, mits het ook bedoeld wordt als militaire ondersteuning.</p>
10	<p>Leerlingen leggen hier vaak niet de koppeling met bescherming en oorlogsvoering. De bron is ook wat verwarrend. Het zat niet in de leerstof. Kunnen leerlingen dit weten en goed uit de bron halen? Dat valt in de praktijk tegen.</p>	<p>Toch CV volgen, want bron en vraagstelling laten geen ruimte voor een andere interpretatie.</p> <p>Er wordt specifiek gevraagd naar een ander KA, niet naar een ander onderdeel van het gegeven KA. Een ander kenmerkend aspect dan wereldeconomie kan niet in verband worden gebracht met de bron en de bloei van de handel.</p>
11		<p>Bij 1: Goede uitleg van 'gelijk zijn' is voldoende (het deel over vermogen is niet nodig).</p> <p>Bij 3: Alleen het noemen van 'emancipatie' is niet voldoende (kan over meerdere groepen gaan), behalve als in het antwoord bij 1 al duidelijk is ingegaan op vrouwenemancipatie/ feminisme dan hoeft de leerling dat niet te herhalen.</p>
12		

		<p>Bij 3: Verwijzing naar guillotine (bv icm Lodewijk XVI) lijkt ook te mogen volgens CV?</p>	<p>CV volgen.</p> <p>Bij 3: Guillotine is voldoende verwijzing</p> <p>Bij 4: Ingegaan moet worden op de boodschap van Tula en de pastoor. De boodschap van de pastoor is niet dat de Nederlandse regering moet handelen/ actie ondernemen.</p>
13		Geen problemen.	
14		'Arbeidstekort' voor plantage-eigenaren en niet financiële problemen voor slaveneigenaren expliciet genoemd voldoende?	Het gaat in de vraag om het probleem voor de Nederlandse economie. Het alleen noemen van het arbeidstekort levert maximaal 1 punt op.
15		Een onderscheidende vraag omdat leerlingen een 18de eeuwse wet moet vergelijken met een industriële samenleving.	<p>Bij 1: Leerling moet ingaan op het verbod van elke vorm van organisatie in de wet Le Chapelier. Voor Marx is dit verbod en dus ook het verbod op een vakbond een manier van de rijke burgerij om de arbeider te onderdrukken.</p> <p>Bij 2: Hier moet worden doorgeredeneerd op het antwoord bij 1.</p>
16			<p>CV volgen.</p> <p>Algemene inhoudelijke uitleg van socialisme mag voldoende zijn (standpunt wel uitleggen; maar niet zo uitgebreid als CV lijkt te vereisen).</p> <p>Bij 3: Als bij het tweede deel een uitgebreid antwoord is gegeven, hoeft dit niet herhaald te worden.</p>

17	Bij 1: Waarom alleen herstelbetalingen?	<p>Bij 1: CV volgen.</p> <p>De belangrijkste economische maatregel in het vredesverdrag betreft de herstelbetalingen, de afhankelijkheid van de VS is niet opgenomen in het vredesverdrag. Wilhelm II verwijst naar een 'tweede Versailles'.</p>
18	Geen problemen.	CV volgen.
19	Probleem: In hoeverre moet het begrip Volksgemeinschaft worden uitgelegd?	CV volgen. ' Volksgemeinschaft' hoeft niet worden uitgelegd. Essentie moet zijn hoe de publicatie leidt tot het creëren van een 'Volksgemeinschaft'.
20	CV volgen.	Er moeten twee onderdelen benoemd worden. Er moet met de bron een antwoord gegeven op het weerleggen van de kritiek van falend DDR-beleid en de schuld doorschuiven naar VS. Er kunnen geen deelscores voor onderdelen worden gegeven.
21	CV volgen.	
22		<p>Bij 1: De Brezjnev- doctrine is geformuleerd na de Praagse Lente, vanuit het initiatief van andere oostbloklanden. Daarom moet er ingegaan worden op de internationale context</p> <p>Leerling mag niet vanuit de doctrine redeneren, bijvoorbeeld: er was een doctrine en dit is de reden dat de SU ingreep" is een onjuist antwoord.</p>

			<p>Wel kan geredeneerd worden vanuit wat Brezjnev beoogde (wat later de Brezjnev- doctrine is genoemd)</p> <p>Bij 2: CV volgen. Het is niet de vraag of er daadwerkelijk DDR-soldaten aanwezig zijn geweest maar de vraag is welke overweging Brezjnev gemaakt kan hebben.</p>
23		CV volgen.	CV volgen.
		Cursieve opmerking zorgt voor verwarring. Uitleg over Tonkin-resolutie en/of WPA wordt niet in de vraag gesteld.	
24			<p>Bij 1: IIn moet ingaan op perestrojka en dus economische vrijheid. Er moet ingegaan worden op verandering van beleid.</p> <p>Bij 2: het is kunstmatig om lid 1 en lid 2 uit elkaar te halen.</p>
25		Veel leerlingen gaan in op de acceptatie van de popmuziek als proces	<p>Bij 1: Jongeren gaan naar eigen muziek luisteren is een voorbeeld van jeugdcultuur</p> <p>Bij 2: er moet een proces worden uitgelegd aan de hand van de de bron</p>

